

Versiune anonimată

Traducere

C-253/19 - 1

Cauza C-253/19

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

26 martie 2019

Instanța de trimitere:

Tribunal da Relação de Guimarães (Portugalia)

Data deciziei de trimitere:

14 februarie 2019

Apelanți:

MH

NI

Intimați:

OJ

Novo Banco, S.A.

Tribunal da Relação de Guimarães [Curtea de Apel din Guimarães]

Secția a II-a Civilă

[*omissis*]

Rezumat:

1 – Instanța națională este obligată să sesizeze Curtea cu orice întrebare relevantă privind interpretarea sau validitatea normelor de drept al Uniunii în toate situațiile în care, în conformitate cu legislația procedurală națională, se pronunță în ultimă instanță, astfel încât, potrivit ordinii juridice portugheze, această obligație poate

reveni atât unui judecător din cadrul Supremo Tribunal de Justiça [Curtea Supremă de Justiție], cât și unuia din cadrul Tribunal da Relação [Curtea de Apel] sau inclusiv unui judecător de primă instanță.

2 – Nerespectarea obligației de a formula o cerere de decizie preliminară poate reprezenta o neîndeplinire a obligațiilor de către stat, care poate conduce la acționarea sa în justiție în cadrul ordinii juridice naționale de către particularul prejudiciat sau la formularea unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, prevăzută la articolele 258-260 TFUE.

Tribunal da Relação de Guimarães pronunță prezenta hotărâre:

Istoricul litigiului:

MH și NI, care sunt căsătoriți și au reședința obișnuită în [omissis] Norfolk, Regatul Unit, au formulat o cerere de deschidere a procedurii insolvenței.

*

În hotărârea atacată, instanța [de prim grad de jurisdicție] a constatat că nu are competență internațională pentru a soluționa cererea apelanților, întrucât centrul intereselor acestora este locul în care au reședința obișnuită, cu alte cuvinte în Regatul Unit, în conformitate cu prevederile articolului 3 alineatul (1) al patrulea paragraf din Regulamentul nr. 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului.

*

Reclamanții au declarat apel împotriva hotărârii respective, formulând următoarele argumente:

- a) Apelanții au solicitat deschiderea procedurii insolvenței invocând situația de fapt relevantă, în special aspectele prezentate la punctele 3-18 din cererea inițială.
- b) Din această situație de fapt rezultă în mod clar imposibilitatea acestora de a își îndeplini obligațiile scadente.
- c) În prezent, aceștia au reședința în Regatul Unit, unde lucrează.
- d) Toate operațiunile și contractele care au determinat situația de insolvență a acestora au fost încheiate în Portugalia.
- e) Unicul bun imobil deținut de aceștia se află în Portugalia.
- f) Cu toate că apelanții au reședința în Regatul Unit și fără a aduce atingere prevederilor articolului 84 din Regulamentul (UE) nr. 2015/848 al Parlamentului

și al Consiliului, este evident că dispoziția respectivă nu exclude prin ea însăși competența instanțelor portugheze de a soluționa cererea acestora.

g) În prezenta cauză, considerentul (30) al regulamentului menționat atribuie instanțelor portugheze competența de soluționare a cererii formulate de apelanți.

h) Această împrejurare este determinată de faptul că unicul bun aflat în patrimoniul lor este situat în Portugalia, ceea ce presupune că centrul intereselor acestora se află în țara menționată.

i) Împrejurarea respectivă justifică *ipso iure* competența internațională a instanțelor naționale în ceea ce privește soluționarea cererii de deschidere a procedurii insolvenței a apelanților, întrucât instanțele portugheze sunt singurele competente la nivel internațional să dispună înființarea sechestrului și vânzarea în etapa lichidării a imobilului aflat în proprietatea apelanților.

j) Unicul mod prin care se poate asigura eficacitatea cererii apelanților constă în exercitarea unei acțiuni pe teritoriul național, pentru simplul motiv că patrimoniul aflat în proprietatea acestora, care va fi supus lichidării, se află exclusiv în Portugalia.

k) Nu există nicio legătură între reședința actuală a apelanților și circumstanțele care au determinat insolvența acestora, care au avut loc integral în Portugalia.

l) Prin hotărârea atacată au fost interpretate și aplicate în mod incorect normele reținute de instanță pentru a respinge ca inadmisibilă cererea de deschidere a procedurii insolvenței.

Pentru aceste motive, apelanții solicită admiterea apelului, anularea hotărârii atacate și obligarea la continuarea procedurii, cu celelalte consecințe care decurg din acestea conform legii.

[*omissis*]

*

În lumina dispozițiilor articolului 635 din Codul de procedură civilă, obiectul acțiunii este determinat de cererile formulate prin aceasta, motiv pentru care, în cadrul prezentei proceduri de apel, este necesar să se verifice dacă instanțele portugheze sunt competente să deschidă o procedură de insolvență, astfel cum solicită apelanții.

*

Motive de drept:

În prezenta cauză nu se contestă faptul că, începând cu anul 2016, apelanții au reședința obișnuită în Regatul Unit, unde desfășoară activități salariate. Unicul imobil aflat în proprietatea lor este situat în Portugalia.

Pentru a verifica dacă instanțele portugheze sunt competente să deschidă procedura în discuție, este necesară raportarea la Regulamentul (UE) nr. 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului.

Acest regulament prevede la articolul 3 alineatul (1) că *„competența de a deschide procedura de insolvență (denumită în continuare «procedura principală de insolvență») revine instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se află centrul intereselor principale ale debitorului. Centrul intereselor principale este locul în care debitorul își administrează în mod obișnuit interesele și care este verificabil de către terți.*

[...]

În cazul oricărei alte persoane fizice, centrul intereselor principale se presupune a fi locul în care persoana fizică își are reședința obișnuită, în absența unor probe care ar dovedi contrariul. [...]”.

Pe de altă parte, în considerentul (30) al aceluiași regulament, se arată, în special, în ceea ce privește prezenta cauză, că *„[i]n cazul unei persoane fizice care nu exercită o activitate comercială sau profesională independentă, ar trebui să fie posibil să se răstoarne această prezumție, de exemplu, în cazul în care cea mai mare parte a activelor debitorului se află în afara statului membru în care debitorul își are reședința obișnuită [...]*”.

În hotărârea atacată se afirmă că instanțele portugheze nu sunt competente să deschidă procedura insolvenței, întrucât apelanții au centrul intereselor în locul în care își au reședința obișnuită, și anume în Regatul Unit.

Pe de altă parte, apelanții susțin că, având în vedere că unicul imobil aflat în proprietatea lor este situat în Portugalia, considerentul (30) al regulamentului menționat atribuie instanțelor portugheze competența de a deschide procedura principală de insolvență.

Prin urmare, există o îndoială de interpretare, care nu poate fi înlăturată pe baza jurisprudenței și a doctrinei limitate în acest domeniu.

Astfel cum subliniază Rosa Tching, magistrat în cadrul Supremo Tribunal de Justiça [Curtea Supremă de Justiție] [*omissis*], eficacitatea dreptului Uniunii și, pe termen lung, succesul propriei existențe și evoluții depinde de aplicarea sa corectă și uniformă de către instanțele naționale.

Or, în conformitate cu articolul 267 literele (a) și (b) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe cu privire la interpretarea tratatelor și la validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii, iar în cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe naționale ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern, această instanță este obligată să sesizeze Curtea.

Instanța națională este exonerată de îndeplinirea acestei obligații numai în cazul în care ajunge la concluzia că „întrebarea nu este pertinentă sau dispoziția de drept al Uniunii în discuție a făcut obiectul interpretării de către Curtea de Justiție sau aplicarea corectă a dreptului Uniunii se impune într-un mod atât de evident încât nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile privind interpretarea” [a se vedea *Silveira, A: [omissis]* „Anotação aos acórdãos (TEDH) Ferreira Santos Pardal c. Portugal e [TJUE] Ferreira da Silva e Brito (ou do “grito do Ipiranga” dos lesados por violação do direito da União Europeia no exercício da função jurisdicional)”, *[omissis]*].

Nerespectarea obligației de a formula o cerere de decizie preliminară poate constitui o neîndeplinire a obligațiilor de către stat, care poate conduce la acționarea sa în justiție în cadrul ordinii juridice naționale de către particularul prejudiciat sau la formularea acțiunii în constatarea neîndeplinirii obligațiilor prevăzute la articolele 258-260 TFUE (cu privire la răspunderea statului pentru încălcarea dreptului Uniunii prin intermediul activității instanțelor, a se vedea Hotărârea din 30 septembrie 2003, *Köbler*, C-224/01, Hotărârea din 9 decembrie 2003, *Comisia/Republica Italiană*, C-129/00, și Hotărârea din 13 iunie 2006, *Traghetti del Mediterraneo*, C-173/03).

Prin urmare, instanța națională este obligată să sesizeze Curtea cu orice întrebare relevantă privind interpretarea sau validitatea normelor de drept al Uniunii în toate situațiile în care, în conformitate cu legislația procedurală națională, se pronunță în ultimă instanță, astfel încât, potrivit ordinii juridice portugheze, această obligație poate reveni atât unui judecător din cadrul Supremo Tribunal de Justiça [Curtea Supremă de Justiție], cât și unuia din cadrul Tribunal da Relação [Curtea de Apel] sau inclusiv unui judecător de primă instanță.

În ceea ce privește prezenta cauză, în temeiul dispozițiilor articolului 14 din Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas [Codul insolvenței și a al reorganizării întreprinderilor] (Legea nr. 39/2003 din 22 august 2003, astfel cum a fost modificată prin Decretul-lege nr. 26/2015 din 6 februarie 2015), hotărârile pronunțate de instanțele de apel în cadrul unei proceduri de insolvență nu pot fi, în principiu, atacate cu recurs, singurul caz în care există posibilitatea de a formula recurs împotriva lor fiind cel în care acestea sunt contrare altor hotărâri pronunțate în aplicarea aceleiași legi, atunci când Supremo Tribunal de Justiça nu a adoptat încă o jurisprudență în acest sens.

Prin urmare, în afara cazului în care există circumstanța excepțională respectivă, această instanță judecă în ultimă instanță.

Având în vedere toate considerațiile prezentate, se dispune suspendarea prezentei proceduri în conformitate cu prevederile articolului 269 alineatul 1 litera c) prima teză și ale articolului 272 alineatul 1 din Código de Processo Civil [Codul de procedură civilă] și sesizarea Curții, în temeiul articolului 234 din Tratatul CE, cu întrebarea privind interpretarea, care este reprodusă în continuare.

Întrebare preliminară:

În conformitate cu Regulamentul nr. 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului, instanțele dintr-un stat membru sunt competente să deschidă procedura principală de insolvență a unui resortisant care deține în statul respectiv unicul său bun imobil, în pofida faptului că reședința sa obișnuită, precum și cea a nucleului său familial, este situată în alt stat membru, în care desfășoară o activitate profesională salariată?

*

[*omissis*]